
ƏMƏKDAR RƏSSAM SİRUS MİRZƏZADƏNİN YARADICILIĞINDA QADIN MÖVZUSU

Təsviri sənətdə qadın mövzusu tarixən çox maraq doğuran, geniş diskussiyalara səbəb olan, özündə fəlsəfi-etik təsəvvürlər sistemini əks etdirən mövzulardandır. İstənilən tarixi dövrdə bu mövzuya müxtəlif rəssamlar müraciət etmişlər. Mövzunun spesifikliyi, müəyyən mənada sirli, əsrarəngiz səciyyə daşması, lirik hisslərlə zəngin olması ona olan marağı daha da artırmışdır.

Əlbəttə, hər hansı bir qadın portretini lirik, fəlsəfi-etik, yaxud digər mütəvidə qiymətləndirmək olmaz. Bu məsələdə əsas meyar ilk öncə rəssamın özünün yaratdığı rəsmə olan münasibəti, yaradıcılıq üslubu, dünyagörüşüdür. Bütün bunlar əsərin ideya-bədii mündəricəsinin formalaşmasına öz təsirini göstərir. Qadın mövzusunda bu cəhətlər daha qabarıq ifadə olunur.

İstedadlı sənətkar, Azərbaycanın Əməkdar rəssamı Sirius Mirzəzadənin yaradıcılığında qadın mövzusu geniş təmsil olunmuşdur [1]. Rəssamın yaratdığı qadın surətləri həm portret, həm də tematik səciyyə daşıyır. Bu əsərlərin işlənmə üslubu, rəng həlli onların lirik-psixoloji mahiyyətinin üzə çıxmasında həlledici rol oynayır. Rəssamın əsərlərindəki fərqli qadın surətlərinin mahiyyətini daha dərindən qiymətləndirmək üçün, əvvəlcə onun yaradıcılığına nəzər salmaq, sənətkar dəst-xəttini müşahidə etmək lazımdır [2, 86].

Öncə belə bir cəhəti vurğulamaq vacibdir ki, Sirius Mirzəzadə öz fərdi dəst-xətti, işləmə texnikası ilə diqqəti cəlb edən rəssamlardandır. Aydındır ki, hər bir sənətkarın öz üslubu var və bu xüsusiyyət onun əsərlərinin tanınmasına kömək edir. Sirius Mirzəzadə yaradıcılığında bu cəhət sanki daha qabarıq təzahür edərək özünü təkcə rəng, kompozisiya, işıq-kölgə, tematika xüsusiyyətlərində büruzə vermir. Bu, həm də rəssamın öz tablolarına daxil etdiyi dünya duyumunda, sadə, lakin düşündürücü ideya-estetik məna çalarlarında özünü büruzə verir.

Rəssamın yaradıcılığını xarakterizə edən bir neçə əsas xətt, cəhət vardır ki, onların nəzərə çatdırılması sənətkar dünyagörüşünün düzgün dəyər-

ləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir. İlk olaraq rəssamın kompozisiya xüsusiyyətlərini önə çəkmək istərdik. Sirus Mirzəzadənin tablolarında əsas konstruktiv cəhət kompozisiyanın sadəliyi, onun birxətli müstəvi üzərində qurulmasıdır. Rəssam artıq elementlərdən imtina etməklə əsərin ideya-bədii məzmununun “maneəsiz” dərk edilməsində tamaşaçıya sanki yardım edir. Sənətkarın əsərlərinin böyük qisminə kompozisiya ön xətdə verilmiş surətlərdən (bədi obrazlardan) təşkil olunmuşdur. Arxa plan isə daha çox mücərrəd, qeyri-müəyyən elementlərdən qurularaq ideyanın açıqlandığı ön xətt üçün bir növ estetik fon missiyasını daşıyır. Bunu müəyyən mənada aktyorun teatrda bağlı pərdə önünə çıxması ilə müqayisə etmək olar. Bağlı pərdə diqqəti obraza yönəltdiyi kimi, S.Mirzəzadənin arxa planda işlədiyi ümumiləşdirici xarakterli bədii detallar məcmusu da diqqəti süjet xəttinin qurulduğu ön müstəviyə yönəldir, eyni zamanda məzmunun dərk edilməsi üçün əlavə (yönəldici) stimül yaradır. Rəssam buna bəzən konkret, yaxud ümumiləşdirilmiş predmetlər, bəzənsə predmetsiz formada, misal üçün rəng effektləri vasitəsilə nail olur. Buna konkret nümunələrdə nəzər salaıq. “Adəm və Həvvə” seriyasından olan tabloda fon, demək olar ki, müstəqil qavranılan yaxın planlı mənzərə görüntüsündən ibarətdir və əsərin lirik ovqatının diqqətə çatdırılmasında mühüm rol oynayır [3]. Lakin “Çılpaq fiqur”da bunun tam əksini görürük. Bu tabloda rəssam nəinki arxa planda, hətta kompozisiyanın əsasını təşkil edən uzanmış qadın fiqurunun işlənməsində şərtilik xüsusiyyətlərinə geniş yer ayırmışdır. Əsərdə fon gül-çiçəklə assosiasiya olunan isti rəng topalarından qurulub. Eyni zamanda bu rəng topaları bəzən obrazdan qabağa çıxaraq təkcə fon yox, həm də ümumiyyətlə, ətraf mühit effekti yaradır. Beləliklə, əsərin lirik məzmunu rənglər vasitəsilə öz ifadəsini tapır. Arxa planla ön plan vahid şaquli müstəvidə qurulduğundan uzanmış qadın sanki havada süzürmüş kimi maraqlı, təzadlı optik təəssürat yaradır.

Sirus Mirzəzadənin üslubunu xarakterizə edən əsas cəhətlərdən biri də onun rəmzi elementlərdən istifadə etməsidir. Bu elementlər əsərin təkcə estetik mahiyyətini ifadə etmir. Onlar həmçinin əsərin ideyasının, daşıdığı məna yükünün bədii-simvolik formalarda açıqlanmasına kömək edir. Sübhəsiz ki, rəmzi elementlərin kompozisiyaya daxil edilməsi obrazların işlənməsindəki zahiri şərtiliklərlə əlaqədardır. Rəssam bir çox hallarda detallardan istifadə etmir. O, hətta surətin simasını, üz cizgilərini belə əks etdirməyə bilər. Təbii ki, belə olan təqdirdə rəmzi vasitələrin rolu artır. Rəmzi motivlər bir növ tapmaca rolunu ifa edərək şərtiliklərlə zəngin kompozisiyanın məna yükünü an-

lamaqda bizə kömək edir. Obrazın işlənməsində zahiri minimalizm mövqeyi nümayiş etdirən sənətkar onun daxili aləmini, psixologiyasını, nəhayət, əsərin ümumi ab-havasını məhz rəmlər vasitəsilə diqqətimizə çatdırır. Misal üçün, elə həmin “Çılpaq fiqur”da obrazın detallaşdırılması minimum səviyyədədir. Faktiki olaraq tamaşaçı obrazın monoton bəyaz siluetini görür. Lakin buradakı isti rəng topaları rəmzi məna kəsb edərək obrazın, həmçinin bütövlükdə əsərin lirik-romantik əhvali-ruhiyyəsini əks etdirir.

Sözü gedən tabloda rəmlər daha çox qeyri-predmet formasında, kolorit effektləri vasitəsilə yaradılıb. Lakin Sirus Mirzəzadənin konkret bədii formalara, predmetlərə, simvolik xarakterli maddi nümunələrə istinad edən kompozisiyaları daha çoxdur. Bu baxımdan diqqətimizi yenə də “Adəm və Həvvə” seriyasından olan rəsm çəkir (1999). Əsərin bədii təhlilinə keçməzdən öncə, burada özünü büruzə verən bəzi kompozisiya və tematika xüsusiyyətlərinə diqqət yetirək.

Yuxarıda qeyd etmişdik ki, Siruz Mirzəzadənin yaratdığı qadın surətləri əsasən portret və tematika janrlarında təzahür edir. Sözü gedən tabloda, zənnimizcə, hər iki janrın xüsusiyyətlərini görmək mümkündür. Çünki burada həm nisbətən iri planda təsvir edilmiş iki konkret obraz, həm də tematika janrını səciyyələndirən gündəlik həyat - məişət elementləri vardır. Bundan başqa tabloda maraqlı təbiət təsvirlərinə (çiçək açmış ağaclara) rast gəlinir ki, bu barədə yuxarıda artıq deyilib. Lakin kompozisiyada portret-tematika xarakteri daha qüvvətlidir və zənnimizcə, tablonu həmin janrların qovşağında nəzərdən keçirmək məqsədəuyğundur.

Sadə kompozisiya həllinə malik bu tabloda dəmir məhəccərlə hüdudlanmış dairəvi formalı, açıq balkonda üz-üzə oturaraq söhbət edən kişi və qadın fiqurları təsir edilib. Tablonun kompozisiya və kolorit həllində diqqəti cəlb edən əsas cəhət sadəlik, artıq detallardan imtina edilməsi prinsipidir. Belə ki, kiçik miz arxasında üz-üzə oturmuş iki surətdən, həmçinin arxa planda bir qədər şərti surətdə təsir edilən, əsərə romantika ab-havası daxil edən çiçəklənmiş ağaclardan başqa burada, demək olan ki, heç nəyə təsadüf edilmir. Mizin üstündə kiçik vaza və onun içinə qoyulmuş ağ güllər diqqəti cəlb edir. Qeyri-təbii görünüşlü bu güllər vazadan çox yuxarı qalxaraq qadınla kişinin arasındakı məkanı başdan-başa əhatə edir. Elə təsəvvür yaranır ki, sanki bu iki surət güllər vasitəsilə bir-biri ilə danışır. Birinin dediyi söz güllərdən keçərək bir növ filtrasiya olunur, həlimləşir, incə, məhəbbət dolu romantik nüanslar kəsb edir və sonra tərəf müqabilinə ötürülür. Bu maraqlı, həm də sadə kompo-

zisiya xüsusiyyəti vasitəsilə söhbətin məhz romantik müstəvidə getdiyi aşkarlanır. Tablonun kolorit həlli kompozisiyadakı sadəliyi rəng müstəvisində davam etdirir - əsərin rəngləri sadə, yığcam və qatışıqsızdır. Təbii ki, bu effekt işıq-kölgə effektindən imtina edilməklə yaradılıb – rəssamın özünəməxsus kolorit duyumu işıq-kölgənin tətbiqinə yer qoymur. Bütövlükdə əsərin kolorit həlli soyuq rənglərdən ibarətdir və daha çox ağ ilə göyün çalarlarından təşkil olunub.

Yuxarıda rəssamın obrazların işlənməsində şərtiliyə, sxematizmə meyl etməsindən, üz cizgilərinin maksimum sadələşdirilməsindən söz açmışdıq. Sözü gedən tabloda bu cəhət öz maksimum ifadəsini tapır – rəssam surətlərin üzündə ümumiyyətlə heç bir detal əks etdirməyib. Həm qadının, həm də kişinin üzü ağ monoton ovaldan ibarətdir. Lakin ətrafda lirik-romantik əhvali-ruhiyyəni şərtləndirən çoxlu sayda bədii element, rəmzi nişanələr vardır ki, onlar da əsərin ideya-estetik mündəricəsini əks etdirir. Belə bir şəraitdə üz cizgilərinə ehtiyac qalmır – onlarda təcəssüm etdirilməli olan hissi xüsusiyyətlər məkandakı rəmzi vasitələrlə öz ifadəsini tapır.

Əsərdəki qadın obrazı sxematikliyinə və sadəliyinə baxmayaraq rəssamın yaratdığı maraqlı surətlərdən biridir. Əslində onu maraqlı edən məhz bu sxematiklik və sadəlikdir. Lakin kişi obrazı da az maraq doğurmur. Həmin obraz qadın surəti ilə eyni sxematik quruluşa malik olub bu sadə, birxətli kompozisiyanın simmetrik quruluşunu tamamlayır. Əslində bu surət rəssamın öz surətidir və avtoportret kimi qiymətləndirilə bilər. Bu barədə rəssam özü belə deyir ki, mənim bir çox tablolarımda qadınla yanaşı, daz kişi surəti yer alır. Bu, mənim öz surətimdir. Özünü qadın surətləri ilə təsvir edən rəssam bununla həm qadına olan ülvə münasibətini, həm də qadın dünyasının sirli, incə nüanslarını tərəf-müqabilinin yer aldığı “tarazlaşdırıcı” kontekstdə əks etdirir.

Sirus Mirzəzadənin istər rəngkarlıq, istərsə də qrafika əsərlərində maraqlı kolorit effektləri özünü büruzə verir. Rəssamın istifadə etdiyi rənglər həm isti, həm soyuq, həm də neytral xarakterlidir. İndicə haqqında söz açdığımız tablo soyuq rənglərdən ibarətdir, baxmayaraq ki, bu soyuqluq surətlərin isti, lirik münasibətlərinin aşkarlanmasına mane olmur. “Çılpaq fiqur”da isə rəssam yalnız isti rəng tonlarına müraciət etmişdir. Burada vacib olan məqam rəngin isti, yaxud soyuq olmasında deyil, onun əsərin mahiyyətini düzgün əks etdirməsindədir.

Yuxarıda qeyd olunan, qadın təsvirlərinin yer aldığı bu əsərlər daha çox tematik mahiyyət daşıyan əsərlərdir. Lakin Sirus Mirzəzadə həm də portret

səciyyəli qadın surətlərinin yaradıcısıdır. Bu əsərlər öz fəlsəfi başlanğıcını məhz qadın surətindən, qadın dünyasından alır və bu cəhət hətta bəzi tabloların adında belə özünü göstərir. “Qara şlyapalı qız”, “Sarı gəlin”, “Mavi geyimli qız” və bu qəbildən olan bir çox başqa tabloların adında bunu görmək olar. Bu adlar sadə səslənir, eyni zamanda qadın dünyasının içindən gələn sirli, cazibədar aləmi sanki göz önündə canlandırır. Adın sadəliyi, birxətli süjet təsiri bağışlaması bəlkə kimdə isə bəsit məişət realizmi təsiri oyada bilər. Lakin bu adda ifadə olunan daxili nəfəs, daxili ruh tamaşaçının gözləri önündə romantik hisslərlə dolu bir dünya açmağa qadirdir. Və həmin dünyada qadın surətinin ruhi kamilliyini artıran, onun daxili və zahiri gözəlliyini ehtiva edən çoxlu sayda rəmzi motivlərə, işarələrə, mənə çalarlarına rast gəlinir.

Rəssamın “Mavi geyimli qız” (1994) tablosu həm mənəvi, həm də kompozisiya baxımından simvolların, astral nişanələrin yer aldığı əsərlərdəndir. Tablonun ideya-bədii mündəricəsində əks olunan nağılvari aləm mavi geyimli qızın dünyaya olan baxışları prizmasından süzülüb gələrək tamaşaçının gözləri qarşısında canlanır. Belə demək mümkündür ki, biz ətraf aləmi mavi geyimli qızın bəsirət gözü ilə müşahidə edirik, eyni zamanda qızın özünü də görürük. Əsərin sadə kompozisiyası rəssamın digər tablolarından az fərqlənir. Üslubuna uyğun olaraq rəssam işıq-kölgə və perspektiv effektlərini rənglərin vasitəsilə həll etməyə çalışıb. Əslində sözü gedən tablonun rəng həlli xeyli sadə, hətta solğundur; Sirius Mirzəzadə bundan qat-qat koloritli tablolar müəllifi kimi tanınır. Əsərdə sanki bir rəng rasadlığı var ki, bu da müəyyən qədər Əməkdar rəssam Ənvər Əsgərovun tünd solğun palitrasını xatırladır. Lakin burada maraqlı olan rəng həlli deyil, rənglər vasitəsilə simvolların yaradılması, pessimist xarakterli əhvali-ruhiyyənin ifadə olunmasıdır. Tablo demək olar ki, başdan-başa həndəsi bəzək elementləri ilə örtülmüşdür. Kompozisiyanın mərkəzində, bir qədər sağda, iri planda mavi geyimli qız təsvir olunmuşdur. Rəssam qızın üz cizgilərini işləməmiş, onun simasını bəyaz oval formasında həll etmişdir ki, bu forma artıq bizə tanışdır. Sima əvəzinə mavi geyimli qızın əhvali-ruhiyyəsi, onun daxili aləmi barədə bizə rəmzlər danışır – bu da Sirius Mirzəzadə yaradıcılığı üçün tanış jestdir. Rəmzlər mücərrəd, formasız qəhvəyi-yaşıl və sarı fonda verilmiş həndəsi fiqurlardan – dairəciklərdən, kvadratlardan, üçbucaqlardan, romblardan ibarətdir. Hətta qızın əynindəki mavi don da sarı üçbucaqlarla bəzədilmişdir. Onun uzun geyiminin alt hissəsi isə əsasən kvadrat və romblarla örtülüdür. Qızın qulağında, saçlarında əks olunmuş dairəciklər sırğa və saç bəzəyini xatırladır. Rəmzi naxış elementlərinin bir qismi obrazın çevrəsində

- arxa və yan planda verilmişdir. Onların nizamsız, bir şaquli müstəvi üzərində düzülüşü arxa və ön planı sanki birləşdirir.

Zənnimizcə, əsərdə daha çox maraq doğuran rəməz kompozisiyanın sağ küncündəki ay-ulduz simvoludur. Bu simvol tablonun ideya-estetik mahiyyətinə milli məzmun daxil edir və bununla da ciddi önəm daşıyır. Əslində bu, kompozisiyanın milli məzmununu tamaşaçılara anlada bilən yeganə elementdir, çünki nə digər elementlərdə, nə də koloritdə milli məzmun özünü tam aydınlığı ilə göstərə bilmir. Sanki bunu hiss edin rəssam ay-ulduz rəməzini digər elementlərlə müqayisədə xeyli iri planda təsvir etmişdir. Əslində bu ay-ulduz rəməzi də şərti görünüşə malikdir. Çünki ulduz yerinə rəssam bəyaz kürəcik təsvir edib. Lakin aypara və kürəciyin qoşa kompozisiyası, bir-birinə uyğun yerləşməsi bunun məhz milli simvol olduğunu aydın əks etdirir. Eyni zamanda tablonun ümumi ideya-estetik mahiyyəti – mavi geyimli qızın milli xarakteri və bundan qaynaqlanan dünyagörüşü – tam bir sikl əmələ gətirir.

Geyim və rəng fəlsəfəsinə əsaslanan tablo adları Sirius Mirzəzadənin yaradıcılıq psixologiyasının böyük bir qismini özündə birləşdirir. Bu sırada rəssamın maraq doğuran tablolarından biri də “Qara şlyapalı qız” portretidir. Əsərin kompozisiya əsasını neytral fonda təsvir edilmiş qara şlyapalı qız surəti təşkil edir. Əgər “Mavi geyimli qız”da solğun rənglər, rəməzi işarələr üstündürsə, “Qara şlyapalı qız”da bunun tam əksini görürük. Bir qədər şərti işlənmiş cizgilərinə baxmayaraq əsər aydın siluətləri, parlaq, kontrastlı kolorit həlli ilə yadda qalır və optimist təsir bağışlayır. Sirius Mirzəzadə bu tabloda yaradıcılığında zaman-zaman özünü bürüzə verən “realist” ifa tərzini nümayiş etdirmişdir (oxşar tendensiyanı “Adəm və Həvvə” kompozisiyasında müşahidə edirik). Bu özünəməxsus, sadə realizm qatışıqsız, parlaq rəng boyalarında, əsərin ümumi optimist aurasında öz təsdiqini tapır. Bundan fərqli olaraq Sirius Mirzəzadənin yaradıcılığında özündə müəyyən bir hiss, emosiya, yaxud simvol ehtiva edən rəng topalarının üstün olduğu, ön və arxa planın vahid müstəvidə əks olunduğu dəst-xətt də müşahidə edilir ki, burada sadə realizm zəif, simvolizm isə əksinə, qüvvətli ifadə olunur. Əslində biz bunu müəllifin nümayiş etdirdiyi iki müxtəlif üslub kimi qəbul edə bilərik. Rəssam hər iki üslubda qadın obrazları yaratmışdır. Əsərin üslub xüsusiyyətlərindən asılı olaraq qadın surətlərinin estetik mahiyyəti, məna yükü dəyişilir, yeni nüanslar, çalarlaq qazanır.

Sirius Mirzəzadənin qadın surətlərindən söz açarkən Uzaq Şərq motivlərinin yer aldığı dəst-xətti də unutmamaq olmaz [4]. Rəssamın bəzi portretlərində klassik Çin, yapon incəsənətinin təsirini görürük. Buradakı tematika, kompozisi-

ya və rəng xüsusiyyətləri ənənəvi yapon incəsənətini xatırladır. Həm də bu təsir konkret qadın surətlərində öz ifadəsini tapır. Belə təsvirlərdən biri yapon qadınının obrazında təzahür edir. Bu əsərdə rəssam əllərini cütləyərək dua edən yapon qadınının surətini yaratmışdır. Əsər kompozisiya və rəng həllinə görə Sirus Mirzəzadənin simvolik xarakterli yaradıcılıq nümunələri cərgəsinə daxildir. İsti və soyuq rənglərin bərabər paylandığı bu portretə dua edən qadının sakit, təmkinli görünüşü, onun səbatlı, dayanıqlı daxili aləmindən, ruhi dünyasının təlatümlərdən uzaq olmasından xəbər verir. Eyni zamanda surətin incə proporsiyaları, zərif, üstündə xırdaca ağ gül təsvirləri olan zövqlü xalata, diqqət çəkən saç düzümü onu məhz bir qadın kimi xarakterizə edir. Əsərin fonu neytral olub rəssamın bu tipli tabloları üçün xarakterik görünüşə malikdir. Buna bənzər fonu Sirus Mirzəzadənin simvolik səciyyəli digər tablolarında da müşahidə edirik. Əsərin ideya əsasında Şərq müdrikliyi və qadın zərifliyinin sintezi dayanır [5].

Sirus Mirzəzadənin yaradıcılığında qadın surətlərindən çox söz açmaq olar. Düşünmək olar ki, qadın surəti rəssamın öz dünyagörüşünün, sənət psixologiyasının bədii ifadəsi üçün uyğun bədii-estetik vasitədir. Bu surətlərə müraciət etməklə rəssam sənət dünyasında zəhnini məşğul edən yaradıcılıq nüanslarını daha uğurlu, həm də incə, lirik-romantik müstəvidə təcəssüm etdirə bilir. Rəssamın bu tablolara bəzən öz surətini daxil etməsi isə sanki bu qənaətin həqiqət olduğunu dilə gətirir.

Sirus Mirzəzadənin yaradıcılığında qadın surəti mövzusunu yekunlaşdıraraq əsas nəticələri aşağıdakı qısa ümumiləşdirmələr formasında belə ifadə etmək mümkündür:

- Qadın surətləri rəssamın tematikasında mühüm yer tutur və eyni zamanda onun sənət görüşlərinin təkamülündə mühüm fəlsəfi-estetik bənd təşkil edir;
- Onun həm sadə realizm, həm də simvolizm təzahürlərinin üstün olduğu kompozisiyalarında qadın surətlərinə rast gəlinir ki, bu da əsərin daşıdığı məna yükünü daha qüvvətli edir;
- Rəssam əksər tablolarında süjeti birxətli müstəvidə qurmaqla əsas diqqəti obrazın daxili aləminə yönəldir;
- Qadın surətləri tabloda milli simvolikanın təzahür etməsində müəyyən çəkiyə malikdir;
- Rəssam qadın obrazlarına müraciət etməklə həm də əsərin fəlsəfi və estetik məna yükünü əks etdirməyə çalışır;

- Qadın surətləri rəssamın sənət duyumunda özünəməxsus bir “açar” rolunu oynayaraq onun yaradıcılıq dünyasını tamaşaçı qarşısında açıb göstərir.

Sirus Mirzəzadənin yaradıcılığında qadın surətləri hər zaman önəmli rol oynamışdır. O, sənət yolunun müxtəlif mərhələlərində bu mövzuya dəfələrlə müraciət edib. Lakin yaradıcılığının yetkin mərhələsində yaratdığı surətlər bədii-estetik kamilliyi ilə diqqəti daha çox cəlb edir. Bunu rəssam yaradıcılığının daha da kamilləşməsi, cilalanması ilə izah etmək olar [6]. Qadın surətləri Əməkdar rəssam Sirus Mirzəzadənin sənət görüşlərinin mühüm hissəsi olub bu sənətin müdriklik nişanələri kəsb etməsini öz zərif, duyğularla zəngin, lirik-romantik aurasında aydın göstərməkdədir.

Açar sözlər: Sirus Mirzəzadə, Azərbaycan incəsənəti, incəsənətdə qadın obrazı, təsviri sənət, rəngkarlıq.

ƏDƏBİYYAT

1. Женщина – самое прекрасное, что создал Бог – художник Сирус Мирзаде <http://www.trend.az/life/interview/2342171.html>
2. İbrahimov T.İ. Müasir Azərbaycan rəngkarlığının bəzi təmayülləri Sirus Mirzəzadə yaradıcılığı timsalında // *İncəsənət və mədəniyyət problemləri* (Beynəlxalq elmi jurnal), 2016, № 2 (56), s. 86-91.
3. Заслуженный художник Сирус Мирзаде будут создавать все новые и новые произведения <http://azertag.az/ru/xeber/china-816919>
4. http://azertag.az/ru/xeber/Personalnaya_vystavka_zasluzhennogo_hudozhnika_Sirusa_Mirzazade_posvyashchena_70_letnemu_yubileyu_mastera-816837
5. <http://www.kaspiy.az/news.php?id=20410#.WRsBR-vygdU>
6. <http://news.day.az/culture/541108.html>

Наиба Велиева (Азербайджан)

Тема женщины в творчестве

Заслуженного художника Сируса Мирзаде

В статье говорится о женских образах в творчестве Заслуженного художника Сируса Мирзаде. Автор отмечает, что женские образы занимают достойное место в творчестве художника. Изображая женщин, художник как бы отражает нравственный мир созданных им образов,

подчеркивает не только их внешнюю, но и внутреннюю, духовную красоту. В статье проанализированы некоторые композиции художника, в которых изображены женские образы.

Ключевые слова: Сирус Мирзазаде, искусство Азербайджана, образ женщины в искусстве, изобразительное искусство, живопись.

Naiba Veliyeva (Azerbaijan)

**The theme about women in the creative work
of Honored artist Sirus Mirzazade**

The article deals with female images in the creative work of Honored artist Sirus Mirzazade. The author notes that female images occupy a worthy place in the artist's work. Representing women, the artist as if reflects the moral world of the images created by him, emphasizes not only their external, but also inner, spiritual beauty. In the article is analyzed the artist's some compositions, in which the female images are depicted.

Key words: Syrus Mirzazade, art of Azerbaijan, image of woman in art, fine art, painting.